

**JA
ELTON
DŽON**

Preveo
Dejan Cukić

Laguna

Naslov originala

Elton John

ME

Copyright © 2019, Elton John
All rights reserved

Translation copyright © 2020 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Ova knjiga je posvećena mom suprugu Dejvidu i našoj dvojici predivnih sinova Zakariju i Elajdži.

Posebnu zahvalnost dugujem Aleksisu Petridisu, bez koga ova knjiga ne bi bila moguća.

uvod

Nalazio sam se na sceni kluba *Latino* u Saut Šildsu kada sam shvatio da više ne mogu da izdržim. Bio je to jedan od onih klubova za večeravanje što behu preplavili Britaniju šezdesetih i sedamdesetih godina, a svi su izgledali potpuno isto: ljudi u odelima sede za stolovima, jedu piletinu iz plastičnih tanjira i piju vino iz opletenih flaša; abažuri za lampe s resama i tekstilni tapeti; kabaretski program i voditelj sa leptir-mašnom. Osećaj povratka u neko drugo vreme. Napolju je bila zima 1967. godine, a rok muzika se preokretala i menjala takvom brzinom da mi se vrtelo u glavi od same pomisli na to: „*Magical Mistery Tour*“ *Bitlsa*, Frenk Zapa sa grupom *Mothers of Invention*, album „*The Who Sell Out*“, i Hendriksov „*Axis: Bold as Love*“, Doktor Džon (*Dr. John*)* i Dilanov „*John Wesley Harding*“. Jedino po čemu biste unutar kluba *Latino* pomislili da su se šezdesete uopšte dogodile bilo je to što sam ja nosio kaftan i zvončice na lancu oko vrata. To mi nije baš najbolje stajalo. Izgledao sam kao finalista takmičenja na kome se traži najneubedljivije britansko „dete cveća“.

* *Mac Rebbenack* (1941–2019) – legendarni američki pijanista i autor iz Nju Orleansa. (Prim. prev.)

Kaftan i zvončići bili su zamisao Long Džona Boldrija (*Long John Baldry*). Bio sam orguljaš njegovog pratećeg sastava po imenu *Bluzolodži (Bluesology)*. Džon je zapazio da su svi ostali ritam i bluz bendovi počeli da prelaze na psihodeliju. Jedne nedelje otišli biste da gledate *Big rol bend (Big Roll Band)* Zuta Manija kako svira pesme Džejmsa Brauna, a već naredne oni su se zvali *Dantalijanske kočije (Dantalian's Chariot)*, odenuli bi bele tunike i pevali o tome kako će treći svetski rat uništiti sve cveće.* Boldri je odlučio da sledi njihov primer, barem što se odeće tiče. Tako smo svi dobili kaftane. Jeftinije za prateće muzičare, a posebno skrojene za Džona u butiku *Take Six* u Ulici Karnabi. Tačnije, on je bio ubeđen da su posebno skrojeni za njega sve dok na jednoj svirci nije u publici ugledao nekoga u istovetnom kaftanu kao što je njegov. Zaustavio se usred pesme i počeo ljutito da viče na čoveka: „Gde si nabavio tu jaknu? To je moja jakna!“ Nekako mi se učinilo da je ovo bilo u potpunoj suprotnosti sa asocijacijama kaftana na ljubav, mir i opšte bratstvo.

Obožavao sam Long Džona Boldrija. Bio je urnebesno duhovit, totalni osobenjak, bezobrazno gej, a fenomenalan muzičar, možda najbolji svirač gitare sa dvanaest žica koga je Britanija ikada imala. On je predstavljao jednu od ključnih figura britanske eksplozije bluzna početkom šezdesetih godina zajedno sa Aleksisom Kornerom, Sirilom Dejvisom i *Rolingsstounsima*. Posedovao je enciklopedijsko znanje o bluzu. Samo njegovo prisustvo donosilo je obrazovanje. Upoznao me je sa toliko mnogo muzike kakvu nikada ranije nisam čuo.

Još važnije, Džon je bio izuzetno ljubazan i velikodušan čovek. Imao je dar da zapazi nešto u muzičarima pre bilo koga

* *Zoot Money* – jedna od legendarnih figura londonske scene tog vremena. U obe pomenute varijante njegovog benda svirao je i Endi Samers, gitarista koji će desetak godina kasnije krenuti putem svetske slave sa sastavom *Polis (The Police)*. (Prim. prev.)

drugog, a onda ih neguje i podržava imajući strpljenja dok oni ne steknu samopouzdanje. Tako je radio sa mnogom, a pre toga sa Rodom Stjuartom, koji je bio jedan od pevača u Džonovoj prethodnoj grupi *Stimpeket* (*Steampacket*): Rod, Džon, Džuli Driskol, Brajan Oger. Bili su neverovatno dobri, a onda su se rasturili. Priča koju sam ja čuo jeste da su se jedne noći posle nastupa u San Tropeu Džuli i Rod posvađali. Džuli je ispolivala crnim vinom Rodovo belo odelo (siguran sam da možete zamisliti koliko je to dobro prošlo) i to je bio kraj grupe *Stimpeket*. Tako je bend *Bluzolodži* dobio tezu kao Džonov novi prateći sastav, svirajući po popularnim soul klubovima i bluz podrumima širom zemlje.*

Bilo je to veoma zabavno, mada je Džon gajio čudne zamisli po pitanju muzike. Svirali smo potpuno bizaran program. Počinjali bismo sa zaista tvrdom bluz vožnjom: „*Times Getting Tougher Than Tough*“ ili „*Hoochie Coochie Man*“. Publika bi mu bila u šaci, ali onda je Džon zahtevao da sviramo „*The Treshing Machine*“, nekakvu lascivnu zezalicu iz zapadne Engleske, kakvu pevaju ragbisti kada se napiju, sličnu „*Twas on the Good Ship Venus*“ ili „*Eskimo Nell*“. Džon je to čak pevao s prikladnim naglaskom. Onda bi posle toga tražio da izvodimo nešto iz „Velike američke pesmarice“ („*It Was a Very Good Year*“ ili „*Ev'ry Time We Say Goodbye*“), što bi mu omogućilo da posegne za svojom imitacijom američke džez pevačice Dele Ris. Ne znam odakle mu ideja da ljudi žele da ga čuju kako peva „*The Treshing Machine*“ ili imitira Delu Ris, ali mučenik, ostao je savršeno ubeđen u to, uprkos nekim prilično neoborivim dokazima u suprotno. Pogledaš u prvi red publike, ljude koji su došli da čuju legendu bluza Long Džona Boldrija i vidiš grupu

* Posle raspada grupe *Stimpeket* orguljaš Brajan Oger i pevačica Džuli Driskol osnovali su sastav *Triniti* (*Trinity*) i imali veliki hit sa obradom Dilanove „*This Wheel's on Fire*“. Rod Stjuart je kratko saradivao sa gitaristom Džefom Bekom, potom postao pevač grupe *Fejsiz* (*Faces*), a onda... (Prim. prev.)

modova sa žvakama u ustima kako nas gledaju potpuno užasnuti: „Šta to, jebote, radi ovaj tip?“ Bilo je urnebesno smešno iako sam i sam postavljao sebi isto pitanje.

A onda nas je zadesila katastrofa: Long Džon Boldri je imao veliki hit. Naravno, ovakva stvar bi obično bila povod ogromnom slavljju, ali „*Let the Heartaches Begin*“ je bila odvratna ploča, ljigava zabavnomuzička balada pogodna za radio-emisiju „Po izboru domaćica“. To je bilo nešto milionima kilometara udaljeno od muzike kakvu je Džon trebalo da radi, ali zakucano nedeljama na prvo mesto top-liste ne skidajući se sa radio-talasa. Rekao bih da nije znao šta radi, međutim tačno sam znao šta je radio i nisam mu zaista mogao zameriti. On se patio unaokolo godinama i ovo je bilo prvi put da je zaradio nekakve pare. Bluzerski podrumi su prestali da nas angažuju i počeli smo sa svirkama po klubovima koji su bolje plaćali. Često smo imali i po dva nastupa za noć. Njih nije zanimala Džonova ključna uloga za probaj bluz u Britaniji niti njegovo umeće sviranja gitare sa dvanaest žica. Oni su samo želeli da vide nekoga ko je bio na televiziji. Povremeno sam imao osećaj da ih muzika uopšte ne zanima. U nekim klubovima, ako svirka prekorači dodeljeno vreme, jednostavno spuste zavesu usred pesme. Sa vedrije strane, ovde je publika mnogo bolje prihvatila „*The Treshing Machine*“ nego što su to činili modovi.

Postojao je još jedan veliki problem sa pesmom „*Let the Heartaches Begin*“: grupa *Bluzolodži* to nije mogla da svira uživo. Ne kažem da smo odbili da je sviramo. Mislim, bukvalno nismo mogli da je odsviramo. Snimak je bio sa velikim orkestrom i ženskim horom: zvučao je kao Mantovani.* Mi smo bili osmočlani ritam i bluz bend sa duvačkom sekcijom. Nismo imali način da reprodukujemo takav zvuk. Tako je Džon

* *Annunzio Paolo Mantovani* – anglo-italijanski kompozitor, dirigent i vođa orkestra, prvi koji je prodao milion albuma u Britaniji, ali ujedno simbol ljigave predroknol muzike na Ostrvu. (Prim. prev.)

došao na ideju da pusti nasnimljenu traku. Kada bi nastupio veliki trenutak, on bi izneo ogromni *Revoksov* magnetofon na scenu, pritisnuo dugme i pevao preko nasnimljene matrice. Mi preostali iz grupe morali smo samo da stojimo i ne radimo ništa. Sa sve kaftanima i zvončićima. Dok su ljudi jeli piletinu i krompiriće. Pravo mučenje.

U stvari, jedina zabavna stvar oko živih izvođenja pesme „*Let the Heartaches Begin*“ bila je što su žene počinjale da vrište čim bi je on zapevao. Naizgled preplavljene strašću, one bi privremeno zapostavile svoju piletinu sa krompirićima i otrčale do bine. Onda bi počele da se otimaju oko Džonovog mikrofonskog kabla, pokušavajući da ga privuku sebi. Siguran sam da su se ovakve stvari svake noći događale Tomu Džouns, što je on okretao u svoju korist. Ali Long Džon Boldri nije bio Tom Džouns. Umesto da uživa u njihovim izlivima obožavanja, on bi potpuno pobesneo. Prekidao je s pevanjem i izdirao se na njih kao najstroži nastavnik u školi: „AKO MI POLOMITE MIKROFON, PLATIĆETE MI PEDESET FUNTI!“ Jedne večeri ovo zastrašujuće upozorenje nije bilo uvaženo. Dok su one i dalje vukle kabl, video sam kako se podiže Džonova ruka. Onda je strašan tresak zaglušio zvučnike. Užasnuto sam shvatio da je to zvuk udarca mikrofonom u glavu požudom ispunjene obožavateljke. Kada se sad setim toga, pravo je čudo kako nije bio uhapšen ili dobio tužbu zbog napada. To je ostao glavni izvor zabave za ostatak ekipe tokom pesme „*Let the Heartaches Begin*“: nagađanje da li će baš te večeri Džon ponovo zakucati neku od svojih vrištećih obožavateljki.

Upravo ova pesma je svirala u tom iznenadnom trenutku čiste spoznaje u Saut Šildsu. Još otkad sam bio klinac, sanjao sam da postanem muzičar. Moji snovi su menjali mnoge oblike: ponekad sam bio Litl Ričard, ponekad Džeri Li Luis, a ponekad Rej Čarls. Međutim, kakva god da je maštarija bila, nikada nije podrazumevala stajanje na sceni kluba za večeravanje nadomak Njukasla, bez sviranja orgulja marke voks kontinental, dok

Long Džon Boldri na smenu zapeva uz pratnju magnetofona i preti ljubaznoj publici da će im naplatiti pedeset funti. Pa ipak, upravo sam to radio. Koliko god da sam voleo Džona, morao sam da počnem nešto drugo.

Stvar je bila u tome što nisam baš bio preplavljen raznim mogućnostima. Nisam imao pojma šta zaista želim da radim, niti šta sam uopšte u stanju da uradim. Znao sam da mogu da pevam i sviram klavir, ali bilo je sasvim jasno da nisam rođen za pop zvezdu. Kao prvo, nisam izgledao kao pop zvezda, što je nebororivo dokazivala nesposobnost da prikladno nosim kaftan. Kao drugo, moje ime je bilo Redž Dvajt. To nije ime za pop zvezdu. „Večeras, za vas, u emisiji „*Top of the Pops*“... Redž Dvajt!“ To se očigledno neće dogoditi. Preostali članovi sastava *Bluzolodži* imali su imena kakva biste mogli da zamislite u najavi emisije „*Top of the Pops*“. Stju Braun. Pit Gevin. Elton Din. Elton Din! Čak je i saksofonista više od mene zvučao kao pop zvezda, a on apsolutno nije imao nikakvu želju da to postane: bio je ozbiljan zaluđenik za džez i ubijao je vreme u grupi *Bluzolodži* dok mu se ne ukaže prilika da produva u nekom kvintetu posvećenom slobodnim improvizacijama.

Naravno, mogao sam da promenim ime, ali čemu? Na kraju krajeva, ne samo da sam ja mislio da nisam stvoren za pop zvezdu već mi je to doslovno i saopšteno. Nekoliko meseci ranije otišao sam na audiciju za diskografsku kuću *Liberti*. Oni su objavili oglas u listu *Nju mjuzikal ekspres: LIBERTI REKORDS TRAŽI TALENTE*. Međutim, ispostavilo se da nisu tražili moj talenat. Otišao sam tamo kod čoveka po imenu Rej Vilijams, svirao mu, i čak snimio dve stvari u njihovom malom studiju. Rej je mislio da imam potencijala, ali niko drugi u firmi nije delio njegovo mišljenje: „Hvala, ali ne hvala.“ I to je bilo sve.

U stvari, preostala mi je tačno jedna jedina mogućnost. Za vreme audicije u kući *Liberti* rekao sam Reju da bih mogao da pišem pesme, ili barem napola da ih pišem. Mogao sam da pišem harmonije i melodije, ali ne i reči. Pokušao sam to u

okviru sastava *Bluzolodži*, ali od rezultata bih i danas mogao da se probudim noću obliven hladnim znojem: „Mi bi’ bili tako dobar par, obećavam da ću imati dar.“ Gotovo usputno, u stilu utešne nagrade posle odbijanja, Rej mi je predao koverat. Neko je, odgovorivši na isti oglas, poslao svoje tekstove. Imao sam osećaj da ih Rej nije ni pročitao pre nego što mi ih je predao.

Momak koji je napisao te stihove bio je iz sela Oumbi kraj Spitala u oblasti Linkolnšir, što teško da je delovalo kao uzburkana prestonica rokenrol sveta. Po svemu sudeći, on je radio na farmi pilića, tegleći mrtvu živinu u kolicima. Međutim, tekstovi su mu bili prilično dobri. Ezoterični, pomalo pod uticajem Tolkina, sasvim slično stilu grupe *Prokol Harum* u pesmi „*A Whiter Shade of Pale*“. Ključno je bilo to što me nijedan od njih nije terao da počupam sebi kosu od sramote, a to je već bio ogroman napredak u odnosu na bilo šta što sam lično smislio.

Štaviše, otkrio sam da mogu da pišem muziku na njegove stihove, i to veoma brzo. Nešto u tim tekstovima jednostavno me je pokretalo. Nešto u njihovom tvorcu takođe mi je leglo. On je došao u London, otišli smo na kafu i odmah uspostavili prijateljski odnos. Ispostavilo se da Berni Topin (*Bernie Taupin*) uopšte nije nekakav seoski džiber. Bio je izuzetno prefinjen za sedamnaestogodišnjaka: dugokos, vrlo zgodan, načitan i veliki obožavalac Boba Dilana. Tako smo počeli da pišemo pesme zajedno. Ili, tačnije, ne baš zajedno. On mi je slao tekstove iz Linkolnšira, a ja sam muziku pisao u stanu svoje majke i očuha u Nortvudu. Smislili smo desetine pesama na taj način. Priznajem, još uvek nismo uspeli da ubedimo nijednog izvođača da kupi neku od tih prokletnica i da smo se isključivo tome posvetili, bili bismo sasvim švorc. Ali, osim novca, šta smo imali da izgubimo? Kolica puna mrtvih pilića i „*Let the Heartaches Begin*“ dva puta za veče.

Saopštio sam Džonu i članovima *Bluzolodžija* da ih napuštam posle tezge u Škotskoj u decembru. Dobro su to primili, nije bilo ljutnje. Kao što već rekoh, Džon je bio izuzetno

velikodušan čovek. Tokom leta kući, odlučio sam da bi ipak trebalo da promenim ime. Sećam se da sam, iz nekog razloga, bio ubeđen kako zaista brzo moram nešto da smislim. Pretpostavljam da se radilo o simboličnom preokretu i otpočinjanju nečeg sasvim novog: nema više grupe *Bluzolodži*, nema više Redža Dvajta. Pošto mi se žurilo, zadovoljio sam se mažnjavanjem tuđih imena. Elton po Eltonu Dinu i Džon po Long Džonu Boldriju. Elton Džon. Elton Džon i Berni Topin. Autorski tandem: Elton Džon i Berni Topin. Mislio sam da to dobro zvuči. Neobično. Upečatljivo. Objavio sam odluku svojim već bivšim kolegama iz grupe u autobusu sa aerodroma *Hitrou*. Popadali su od smeha, a onda mi poželeli svu sreću.

jedan

Moja mama mi je prva pustila Elvisa Preslija. Svakog petka posle posla ona bi pokupila svoju platu i na putu kući zaustavila se u radnji sa električnim aparatima *Sivers*, gde su se prodavale i ploče, da kupi novi singl na 78 obrtaja. Bilo je to za mene omiljeno vreme u čitavoj sedmici, iščekivanje kod kuće šta će ona nazad doneti. Volela je da ide na igranke pa je uživala u muzici velikih orkestara (Bili Mej i njegov orkestar, Ted Hit), a volela je i američke pevače: Džonija Reja, Frenkija Lejna, Neta King Kola, Gaja Mičela koji je pevao „ona nosi crveno perje i havajsku suknju“. Međutim, jednog petka ona se vratila kući sa nečim sasvim drugačijim. Rekla mi je da nikada nije čula tako nešto, ali je zvučalo toliko fantastično da je morala da kupi. Čim je izgovorila reči „Elvis Presli“, ja sam ih prepoznao. Prethodnog vikenda prelistavao sam časopise kod lokalnog berberina dok sam čekao na šišanje, i naleteo na fotografiju najčudnijeg primerka ljudske vrste koji sam ikada video. Sve je u vezi s njim bilo izuzetno: njegova odeća, njegova frizura, pa čak i način kako je stajao. U poređenju sa ljudima koji su prolazili ispred berbernice londonskog predgrađa Piner, mogao je da bude i bleštavozelen sa antenom koja mu izbija

iz glave. Bio sam toliko zapanjen da se nisam ni potrudio da pročitam prateći tekst, a do povratka kući zaboravio sam mu i ime. Ali sada sam se setio: Elvis Presli.

Čim je mama stavila ploču na gramofon, postalo je jasno da Elvis Presli zvuči isto tako kao što izgleda, kao da dolazi sa druge planete. U poređenju sa stvarima kakve su moji roditelji obično slušali, pesma „*Heartbreak Hotel*“ jedva da se mogla smatrati muzikom, što je mišljenje koje će moj otac opširno zastupati u nadolazećim godinama. Ja sam već čuo rokenrol. Pesma „*Rock Around the Clock*“ bila je veliki hit ranije tokom 1956, ali „*Heartbreak Hotel*“ nije zvučala ni slično tome. Bila je sirova, praznjikava i sablasna. Sve je bilo natopljeno tim čudnim odjekom. Jedva da se mogla razumeti neka reč pevanja. Ukapirao sam da ga je draga napustila, ali posle toga sam potpuno izgubio nit. Šta je to „*dess clurk*“? Ko je taj „ponuđač Ser Lonli“ koga stalno pominje?*

Nije ni bilo važno šta govori, jer se, dok je pevao, događala nekakva gotovo fizička promena. Mogao sam bukvalno da osetim čudesnu energiju kojom je zračio, kao da je zarazna, kao da se pravo iz zvučnika radiograma** uliva u moje telo. Ja sam tada već sebe doživljavao kao zaludenika za muziku. Posedovao sam čak i sopstvenu zbirku ploča na 78 obrtaja koje sam kupovao zahvaljujući kuponima i narudžbenicama dobijenim za rođendane i Božić. Do tog trenutka moja junakinja bila je Vinifred Atvel, velika, neizmerno vesela žena sa Trinidada koja je na sceni nastupala sa dva klavira. Imala je mali koncertni klavir, na kome je izvodila popularne klasične kompozicije, i stari razvaljeni pijanino za regtajm i kafanske napeve. Obožavao sam njenu razdraganost, teatralnost s kojom bi najavila: „a sada idem za moj drugi klavir“ i način kako se,

* Delovi teksta koje je mali Redžinald pogrešno čuo: *desk clerk* – „receptioner“ i *get so lonely* – „tako sam usamljen“. (Prim. prev.)

** Deo nameštaja koji u sebi sadrži radio i gramofon. (Prim. prev.)

dok svira, naginjala unazad i gledala publiku uz širok osmeh na licu kao da se upravo provodi najbolje na svetu. Vinifred Atvel sam smatrao predivnom, ali nikada nisam iskusio ovakav osećaj dok sam nju slušao. Nikada nisam imao takav osećaj u čitavom svom životu. Dok je svirala pesma „*Heartbreak Hotel*“, imao sam osećaj da se nešto promenilo i da ništa više neće biti ponovo isto. Ispostavilo se da se nešto zaista promenilo i da zaista ništa više neće biti isto.

I hvala bogu što je bilo tako, jer svetu su bile potrebne promene. Ja sam odrastao u Britaniji pedesetih godina, a pre Elvise i pre rokenrola Britanija je bila prilično turobno mesto. Nije mi smetalo što živimo u Pineru (nikada nisam bio kao one rok zvezde čiji je glavni poriv predstavljala neizdrživa želja za bekstvom iz predgrađa; meni se tamo dopadalo), ali je čitava zemlja bila u lošem stanju. Vladala je atmosfera pritvornosti, straha i međusobnog odmeravanja. Bio je to svet ljudi koji s kiselim izrazom lica vire iza zavesa, u kome se devojke šalju daleko od kuće jer su „uletele u nevolju“.* Kada pomislim na Britaniju iz pedesetih godina, setim se kako sam sedeo na stepenicama naše kuće i slušao maminog brata ujka Redža kako pokušava da je odgovori od razvoda s mojim tatom: „Ne možeš da se razvedeš! Šta će ljudi pomisliti?“ U jednom trenutku, jasno se sećam, upotrebio je rečenicu: „Šta će reći komšije?“ Ujka Redž nije bio kriv. To je jednostavno bio način mišljenja tog vremena. Lična sreća je iz nekog razloga bila manje važna od održavanja predstave za javnost.

Istina je da moji roditelji uopšte nije ni trebalo da se venčaju. Rođen sam 1947, ali sam suštinski bio ratno dete. Verovatno sam začet dok je otac bio na odsustvu iz RAF-a.** On je pristupio avijaciji 1942, na vrhuncu Drugog svetskog rata, ali je

* Engl.: *got into trouble* – izraz kojim se kolokvijalno, pritvorno objašnjavala neželjena trudnoća. (Prim. prev.)

** RAF – *Royal Air Force* – Kraljevska avijacija. (Prim. prev.)

odabran da ostane u stalnom sastavu posle okončanja rata. Moji roditelji su svakako predstavljali ratni par. Njihova priča zvuči romantično. Upoznali su se iste godine kada je tata pristupio vojsci. Imao je sedamnaest godina i prethodno je radio u brodogradilištu u Rikmensvortu, specijalizovanom za pravljenje uskih plovila za kanale. Mama je imala šesnaest godina, njeno devojačko prezime bilo je Haris, a isporučivala je mleko s konjem i kolicima za *Udružene mlekare*, što je posao kakav žene pre rata nikada nisu radile. Tata je amaterski svirao trubu, pa je navodno zapazio mamu u publici dok je gostovao orkestru koji je nastupao u hotelu londonskog predgrađa Nort harou.

Međutim, stvarnost braka Stenlija i Šile Dvajt uopšte nije bila romantična. Oni se jednostavno nisu slagali. Oboje su bili tvrdoglavi i plahoviti, što su predivne osobine koje sam imao veliku sreću da nasledim. Nisam siguran da su se oni ikada zaista voleli. Ljudi su tokom rata srljali u brak. Budućnost je delovala nesigurno, čak i u vreme venčanja mojih roditelja u januaru 1945, pa se morao koristiti trenutak. Možda je to bio razlog. Verovatno su se ipak voleli nekada, ili barem mislili da se vole, u vreme kada su se smuvali. Sada se činilo da se ne podnose. Svađe su bile beskrajne.

Sukobi bi se makar primirili dok je tata bio na putu, a to je bilo često. On je unapređen u poručnika avijacije i redovno je dobijao prekomande u inostranstvo, u Irak ili Jemen, pa sam ja odrastao u kući ispunjenoj ženama. Živeli smo sa Ajvi, mojom bakom po majci, u Piner Hil roudu br. 55, u istoj kući gde sam i rođen. Bila je to ona vrsta opštinske građevine kakve su iznikle po Britaniji dvadesetih i tridesetih godina: s tri spavaće sobe, naslonjena jednim zidom na susednu kuću, sa prizemljem od crvene cigle i belo okrečenim gipsanim radovima na spratu. Kuća je u stvari imala još jednog muškog stanara, mada ga je teško bilo primetiti. Moj deda je umro od raka veoma mlad, a nana se preudala za čoveka po imenu Horas Sjuel, koji je u Prvom svetskom ratu izgubio nogu. Horas je imao zlatno srce,

ali ga nikako ne biste mogli nazvati pričljivcem. Činilo se da najveći deo vremena provodi izvan kuće. Radio je u *Vudmansu*, tamošnjim jaslicama, a ako nije bio tamo, nalazio se u bašti gde je uzgajao povrće za domaćinstvo i negovao cveće.

Možda je provodio dane u bašti kako bi izbegao svoju majku, što mu nikako ne bih mogao zameriti. Čak i kada tata nije bio prisutan, mama je bila vrlo preke naravi. Kada se setim svog detinjstva, pomislim na mamina raspoloženja: užasna, smrknuta, turbobna ćutanja koja su se spuštala na kuću bez upozorenja, kada je trebalo hodati kao po jajima i pažljivo birati svaku izgovorenu reč kako je ne bi žacnuo i dobio udarac u glavu. Ako je srećna, ona je umela da bude topla, mila i živahna, ali kao da je uvek tražila nekakav razlog za nezadovoljstvo, uvek u potrazi za svađom i uvek odlučna da ima poslednju reč. Ujka Redž je jednom rekao kako bi ona umela da zapodene kavgu i u praznoj sobi. Godinama sam bio ubeđen da sam ja nekako kriv za to, da ona nikada nije ni želela da bude majka. Imala je dvadeset jednu godinu kada sam se rodio, zarobljena u braku koji očigledno nije dobro funkcionisao i prisiljena da živi sa svojom mamom, jer novca nije bilo dovoljno. Ipak, njena sestra, moja tetka Vin, rekla mi je da je mama oduvek bila takva. Kada su bile deca, činilo se kao da taman oblak svuda prati Šilu Haris, pa su je se druga deca plašila, a njoj se to, izgleda, dopadalo.

U svakom slučaju, imala je krajnje čudne poglede na roditeljstvo. Bilo je to vreme kada su se deca dovodila u red batinama. Vazilo je opšte mišljenje da nema tog problema sa decom koji se ne bi mogao rešiti ubijanjem boga u njima. Moja majka se strastveno držala ovog učenja, što je bilo užasavajuće i ponižavajuće ako bi se odigravalo na javnom mestu: ništa vam ne može tako razvaliti samopoštovanje kao devetanje ispred samoposluge u Pineru naočigled zainteresovane grupe posmatrača. Međutim, nešto od maminog ponašanja moglo se smatrati uznemirujućim čak i po običajima tog vremena. Mnogo kasnije saznao sam da me je ona, kada sam imao dve godine,

učila pravilnoj upotrebi toaleta udarcima žičanom četkom sve dok ne prokrvarim ili ne sednem na nošu. Moja nana je, razumljivo, poludela otkrivši šta se događa. Zbog toga nedeljama nisu govorile. Nana je ponovo poludela kada je shvatila terapiju koju moja majka koristi za neredovnu stolicu. Postavila bi me na radnu površinu u kuhinji i gurala mi sapun za pranje veša u guzu. Ako je istina da je volela da plaši ljude, sigurno je bila oduševljena mnome, jer sam bio jebeno prestravljen od nje. Voleo sam je (bila je moja mama), ali provodio sam detinjstvo u stanju krajnjeg opreza, uvek pokušavajući da izbegnem bilo šta što bi je moglo uznemiriti. Ako je ona bila srećna, i ja sam bio srećan, mađa privremeno.

Takvih nevolja nije bilo sa mojom nanom. To je bila osoba kojoj sam najviše verovao. Imao sam osećaj da je ona središnja figura porodice, jedina koja nije odlazila na posao (mama je uznapredovala od vožnje kolica s mlekom tokom rata do rada u nizu prodavnica). Nana je predstavljala primer jedne od onih neverovatnih, starih ženskih glava kuće iz radničke klase: ozbiljna, vredna, ljubazna i duhovita. Obožavao sam je. Bila je najbolja kuvarica na svetu, stalno zelenih prstiju, volela je da cugne i da igra karte. Imala je izuzetno težak život. Njen otac je napustio njenu majku dok je još bila u drugom stanju, pa je rođena u sirotištu. Ona nikada nije govorila o tome, ali činilo se da su iskustva iz detinjstva napravila od nje osobu koju ništa u životu ne može pomeriti, čak ni onda kada sam se urlajući sjurio niz stepenice sa kožicom uhvaćenom u rajsferšlus pantalona i preklinjao je da me oslobodi muka. Ona je samo uzdahnula i bacila se na posao, kao da je izvlačenje dečjeg penisa iz rajsferšlusa nešto sa čime se susreće svakodnevno.

Njena kuća je mirisala na pečeno meso i zapaljeni ugalj. Uvek je neko bio na vratima: tetka Vin ili ujka Redž ili rođaci Džon i Ketrin, ili čovek koji je uzimao stanarinu ili čovek iz perionice u Votfordu ili čovek koji je donosio ugalj. Uvek je svirala muzika. Radio je bio gotovo neprekidno uključen sa

emisijama „Dvosmerne porodične želje“, „Po izboru domaćica“, „Muzika uz rad“, „Šou orkestra Bilija Kotona“. Ako nije svirao radio, onda su se ploče vrtele na radiogramu, uglavnom džez, ali ponekad i klasika.

Mogao sam sate da provodim samo gledajući te ploče i proučavajući različite etikete. Plavu etiketu firme *Deka*, crvenu za *Parlofon*, svetložutu kompanije MGM. Etikete kuća HMV i RCA imale su obe, iz meni nedokučivih razloga, sliku psa koji gleda u gramofon. Ploče su delovale kao magični predmeti. Činjenica da u njih zabodeš iglu, a onda se čudesno pojavi zvuk, potpuno me je oduševljavala. Posle izvesnog vremena jedini pokloni koje sam želeo bili su ploče ili knjige. Sećam se razočaranja koje sam osetio silazeći niz stepenice i ugledavši veliku umotanu kutiju. O, bože, zašto su mi kupili model železnice.

Imali smo i klavir koji je pripadao mojoj nani. Nekada ga je svirala tetka Vin, a onda sam i ja počeo. U našoj porodici kruži mnoštvo legendi o mom čudesnom talentu za taj instrument, a najčešće ponavljana bila je priča kako me je tetka Vin posadila u svoje krilo za klavirom kada sam imao tri godine, a ja sam odmah, po sluhu, odsvirao melodiju „*Skaters' Waltz*“. Nemam pojma da li je to istina ili ne, ali sigurno je da sam počeo sa klavirom vrlo rano, još u vreme kada sam krenuo u prvo obdanište, *Rediford*. Svirao sam stvari kao „*All Things Bright and Beautiful*“, himne koje sam čuo na crkvenim skupovima. Jednostavno, rođen sam sa istančanim sluhom kao što se neki ljudi rađaju sa fotografskim pamćenjem. Ako nešto čujem samo jednom, mogu da odem do klavira i odsviram melodiju, manje-više savršeno. Imao sam sedam godina kada sam krenuo na časove klavira kod dame po imenu gospođa Džouns. Nedugo zatim roditelji su počeli da me guraju da sviram „*My Old Man Said Follow the Van*“ ili „*Roll Out the Barrel*“ na porodičnim skupovima ili venčanjima. Pored svih ploča u kući i sa radija, mislim da su stare dobre kafanske „masovke“ bile vrsta muzike koju je moja porodica najviše volela.

Klavir se pokazao korisnim kada moj otac dođe na odsustvo. On je bio tipičan Britanac iz pedesetih godina prošlog veka, po tome što je bilo kakvo iskazivanje osećanja, osim ljutnje, smatrao pokazateljem kobne slabosti karaktera. Stoga se od njega nisu mogli očekivati zagrljaji ili izjave ljubavi. Međutim, voleo je muziku i ako bi me čuo da sviram klavir, čuo bih „lepo urađeno“, možda čak i osetio dodir ruke preko ramena sa osećajem ponosa i odobravanja. To bi me privremeno stavilo na njegovu „belu listu“. A opstanak na toj listi bio mi je od životne važnosti. Ako sam za nijansu manje bio prestravljen njime nego majkom, to je bilo samo zato što on najčešće nije bio prisutan. U jednom trenutku, kada sam imao šest godina, mama je donela odluku da napustimo Piner i čitavu njenu porodicu kako bismo se preselili s tatom u Viltšir (prekomandovan je u kasarnu RAF-a u Lajnhemu, nedaleko od Svindona). Nemam mnogo sećanja na to vreme. Znam da sam uživao u igri u polju, ali pamtim i osećaj prilične zbunjenosti i dezorijentisanosti zbog promene, što je rezultiralo popuštanjem u školi. Nismo dugo ostali tamo. Mama je sigurno ubrzo shvatila da je pogrešila, a kada smo se vratili u Piner, imao sam osećaj da je tata neko ko više dolazi u posetu nego što zaista živi s nama.

Međutim, kada bi dolazio u posetu, stvari bi se promenile. Iznenada su se pojavila svakojaka nova pravila. Upao bih u nevolju ako slučajno šutnem loptu s travnjaka na cveće, ali bih jednako dobio grdnju ako jedem celer na, kako se smatralo, „pogrešan način“. „Ispravan način“ da se jede celer (ako vas to iz nekog neverovatnog razloga uopšte zanima) jeste očigledno bilo izbegavanje glasnog, krckavog zvuka kada ga zagrizete. Jednom me je udario jer sam, navodno, nepravilno skidao svoj školski blejzer. Nažalost, izgleda da sam zaboravio „ispravan način“ skidanja školskog blejzera, iako je to znanje nesumnjivo bilo od životne važnosti za moj razvoj. Ta scena je toliko uznemirila tetku Vini da je ona u suzama otrčala do nane i ispričala joj šta se događa. Po svoj prilici već iscrpljena

svađama zbog treninga u korišćenju nože i lečenja zatvora, nana joj je rekla da se ne meša.

Šta se uopšte događalo? Nisam imao pojma. Nisam imao ništa jasniju sliku o problemima mog oca nego o problemima moje majke. Možda se radilo o tome što je bio pripadnik vojske, gde takođe postoje pravila o svemu i svačemu. Možda je bio i pomalo ljubomoran, kao da je odsečen od porodice zato što je toliko bio odsutan, pa su ta pravila bila njegov način nametanja sebe kao glave domaćinstva. Možda je i sam tako bio vaspitavan, mada se njegovi roditelji (moj deda Edvin i baka Elen) nisu činili kao preterano strogi ljudi. Ili je možda za oboje mojih roditelja bavljenje detetom predstavljalo preveliku teškoću jer to nikada ranije nisu radili. Ne znam. Jedino znam da je moj tata imao neverovatno kratak fitilj i da nije bio baš vešt sa rečima. On nije znao za smirene odgovore, za rečenice kao „hajde da sednemo i razgovaramo“. On bi jednostavno eksplodirao. „Ćud porodice Dvajt“. Bilo je to prokletstvo mog detinjstva i ostalo prokletstvo mog života kada se utvrdilo da se radi o naslednoj osobini. Bio sam genetski predodređen za izlive besa ili sam ih podsvesno usvojio prateći primere. Šta god bilo, ova osobina je ostala užasavajuća smetnja kako za mene tako i za sve koji me okružuju većim delom mog odraslog života.

Da nije bilo mame i tate, ja bih imao savršeno normalno, čak dosadno detinjstvo pedesetih godina: lutkarski programi na televiziji i prepodnevne predstave subotom u Embasiju u Nort harouu; emisije „*Goons*“ („Tabadžije“) na radiju i hleb umočen u čaj nedeljom uveče. Izvan kuće sam bio savršeno srećno dete. Sa jedanaest godina prešao sam u Pinersku oblasnu gimnaziju, gde sam bio upadljivo prosečan đak. Nisu me kinjili, niti sam ja nekoga kinjio. Nisam bio bubalica, ali ni besprizornik. To sam prepustio svom prijatelju Džonu Gejtsu, jednom od onih klinaca koji kao da su čitavo detinjstvo provodili pod nekom vrstom disciplinske mere ili čekajući na nju ispred direktorove

kancelarije, a da pritom čitava paleta raznih oblika kažnjavanja upotrebljenih za njegov slučaj nikada nije izazvala promene ponašanja. Ja sam bio malčice debljuškast, ali sasvim solidan u sportu, mada izvan opasnosti da izrastem u vrhunskog sportistu. Igrao sam fudbal i tenis. U stvari, sve osim ragbija. Zbog moje figure, u ragbiju su me gurali u „skram“, gde mi se uloga uglavnom sastojala od primanja upornih udaraca protivničkog napadača. Neka hvala.

Moj najbolji prijatelj bio je Kit Frensis, ali smo bili deo velikog kruga prijatelja, i devojčica i dečaka, koje viđam i danas. Povremeno pravimo okupljanje školskog društva u mojoj kući. Prvi put kada smo to organizovali, imao sam veliku tremu: prošlo je pedeset godina, ja sam slavna ličnost, živim u velikoj kući, šta će oni misliti o meni? Međutim, bilo ih je baš briga. Kada su se pojavili, kao da smo se vratili u 1959. Izgledalo je kao da se niko nije naročito promenio. Džon Gejts je još uvek u očima nosio iskru nagoveštaja da bi mogao da napravi nekakvu glupost.

Godinama sam živio život bez ikakvih događanja. Vrhunac uzbuđenja predstavljala je školska ekskurzija u Anesi, gde smo bili kod francuskih prijatelja s kojima smo se dopisivali i zurili u spačeke, automobile kakvi se nisu mogli videti na britanskim putevima. Njihova sedišta delovala su nam kao ležaljke. Sećam se i jednog dana za vreme uskršnjeg raspusta, kada smo, iz razloga izgubljenih u izmaglici vremena, Beri Volden, Kit i ja odabrali da se biciklima odvezemo od Pinera do Bornmuta. Mudrost ove zamisli počeo sam da preispitujem čim sam shvatio da njihovi bicikli imaju brzine, a moj nema. Mahnito sam okretao pedale uzbrdo u pokušaju da ne zaostajem. Jedina opasnost kojoj je neko od nas ikada bio izložen bila je da neko od mojih prijatelja umre od dosade kada ja počnem da pričam o pločama. Nije mi bilo dovoljno da skupljam ploče. Svaki put kada bih kupio primerak, pravio sam novu zabeležku u svojoj svesci. Upisivao sam naslove pesama sa A i B strane, i sve

druge informacije sa etikete: autore, publišing* firmu, producenta. Onda sam veliki deo tih podataka memorisao sve dok nisam postao hodajuća muzička enciklopedija. Nečije bezazleno pitanje zašto igla preskače na ploči „*Little Darlin*“ grupe *Dajmonds (Diamonds)* navelo bi me da svakoga ko me može čuti obavestim kako je ploču „*Little Darlin*“ grupe *Dajmonds* objavila kompanija *Merkuri (Mercury)*, a njihovu distribuciju u Britaniji radi firma *Paj (Pye)*, jedina diskografska kuća koja singlove na 78 obrtaja pravi od novog materijala, vinila, za razliku od starinskog šelaka (smole), pa gramofonske igle pravljenе za šelak drugačije reaguju na vinil.

Međutim, ja se uopšte ne žalim na taj dosadni život. Dopadao mi se. Situacija kod kuće bila je toliko iscrpljujuća da je dosadan život van nje bio neobično dobrodošao, posebno kada su moji roditelji odlučili da ponovo pokušaju sa stalnim zajedničkim životom. Bilo je to odmah pošto sam krenuo u gimnaziju. Tata je raspoređen u jedinicu RAF-a u Medmenamu, pa smo se svi preselili u kuću u Nortvudu, desetak minuta od Pinera, na adresi Ulica Poter 111. Proveli smo tamo tri godine, dovoljno da se van svake sumnje dokaže kako taj brak ne funkcioniše. Bože, koliko je to bilo jadno: stalne svađe, povremeno naglašene ledenim ćutanjem. Ni trenutak opuštanja. Ako život provodiš u iščekivanju sledeće provale majčinog besa ili tatinu objavu novog pravila koje si upravo prekršio, na kraju ne znaš kako da se ponašaš. Neizvesnost šta bi se uskoro moglo dogoditi ispunjava te strahom. Stoga sam bio neverovatno nesiguran i uplašen i od sopstvene senke. Povrh svega, mislio

* Napomena koja se ponavlja u svim muzičkim biografijama: reč *publising* ne prevodimo kao „izdavač“ jer ovaj pojam u našem jeziku označava diskografsku kuću. „Publišing“ firme se bave zaštitom autorskih prava i plasmanom kompozicija. Ime je ostalo iz ranih faza muzičke industrije kada su se „izdavači“ bavili štampanjem i objavljivanjem partitura. (Prim. prev.)

sam da sam na neki način odgovoran za stanje u kome se nalazi brak mojih roditelja jer se veliki broj njihovih sukoba odnosio na mene. Otac bi se breccnuo na mene, majka bi se umešala, a onda bi nastala velika svađa o mom vaspitavanju. Ovo nije doprinosilo da se osetim naročito dobro u sopstvenoj koži, što se ispoljavalo kroz nedostatak samopouzdanja u vezi sa izgledom koji je potrajao još dugo u odraslom dobu. Godinama nisam mogao da podnesem da sebe pogledam u ogledalu. Zaista sam mrzeo ono što vidim. Bio sam previše debeo, suviše nizak, lice mi je delovalo čudno, a kosa nikada nije slušala moje želje, uključujući i onu da ne počne prerano da opada. Druga trajna posledica stanja u porodici bio je moj strah od suprotstavljanja. To je potrajalo decenijama. Ostajao sam u lošim poslovnim i ličnim vezama jer nisam hteo da dižem frku.

Kada bi se stvari previše zakuvale, moje rešenje je uvek bilo da otrčim uz stepenice i zaključam se u sobu – upravo ono što sam radio i kada bi se moji roditelji posvađali. Bežao sam u svoju spavaću sobu, gde sam sve držao uredno i u savršenom poretku. Nisam skupljao samo ploče već i stripove, knjige i časopise. Bio sam izuzetno pedantan u svemu. Ako nisam zapisivao detalje o nekom novom singlu u svoju beležnicu, onda sam kopirao različite top-liste iz časopisa *Melodi mejker*, *Nju mjuzikal ekspres*, *Rekord mirror* i *Disk*, a onda sabirao rezultate i sastavljao ličnu, prosečnu listu nad listama. Oduvek sam bio zaluden statistikom. Čak i sada još uvek svakodnevno dobijam top-liste, liste radijskih emitovanja u Americi, kao i rezultate na blagajnama filmova i predstava na Brodveju. Većina izvođača to ne radi, niti ih zanima. Kada razgovaramo, ja pažljivije pratim stanje njihovih singlova na top-listama od njih samih, što je ludilo. Zvanični izgovor je da moram sve da znam jer sam sada vlasnik kompanije koja snima filmove i vodi poslove drugih umetnika. Istina je da bih to radio i da sam zaposlen u banci. Ja sam, jednostavno rečeno, zamlata.

Neki psiholog bi verovatno prosudio da sam kao dete pokušavao da stvorim nekakav red u haotičnom životu, uz tatine stalne dolaske i odlaske, sve prekore i svađe. Nisam bio u stanju da kontrolišem tu situaciju ili maminu promenljivu ćud, ali sam zato imao kontrolu nad stvarima u svojoj sobi. Predmeti me nisu mogli povrediti. U njima sam nalazio utehu. Pričao sam sa njima i ponašao se kao da imaju osećanja. Ako bi se nešto pokvarilo, veoma bih se uznemirio, kao da sam mu oduzeo život. Tokom jedne posebno žestoke svađe, moja majka je na oca bacila ploču koja se polomila u ko zna koliko komadića. Bila je to ploča „*The Robin's Return*“, australijske regtajm pijanistkinje Dolores Venture. Sećam se da sam pomislio: „Kako si mogla to da uradiš? Kako možeš da polomiš nešto tako predivno?“

Moja zbirka ploča je buknula s pojavom rokenrola. Usput su se događale i druge uzbudljive promene, stvari koje su nagoveštavale da bi život mogao krenuti dalje od sivila posleratnog perioda, čak i u predgrađu severozapadnog Londona: pojava televizora i mašine za pranje rublja u našem domu, kao i pojava kafića u glavnoj ulici Pinera, što je delovalo nezamislivo egzotično, sve dok nije otvoren kineski restoran u obližnjem Harouu. Međutim, ove promene događale su se polako i postepeno, sa po nekoliko godina pauze među njima. Rokenrol je bio drugačiji. Činilo se kao da se pojavio niotkuda i tako brzo da je teško bilo sagledati koliko je u potpunosti sve izokrenuo. U jednom trenutku, pop muziku je predstavljao stari Gaj Mičel sa „*Where Will the Dimple Be?*“ ili Maks Bajgrejvs koji peva o četkicama za zube. Sve je bilo pristojno, tugaljivo i namenjeno roditeljima koji nisu želeli da čuju ništa previše uzbudljivo i šokantno. Toga im je bilo dosta za čitav život jer su preživeli rat. U narednom trenutku, pop muzika su bili Džeri Li Luis i Litl Ričard, momci koji su zvučali nerazgovetno, kao da im pena izbija na usta dok pevaju i koje su naši roditelji mrzeli. Čak i

moja mama, velika ljubiteljka Elvisa, nije mogla da podnese pojavu Litl Ričarda. Smatrala je „*Tutti Frutti*“ za groznu buku.

Rokenrol je bio kao bomba koja ne prestaje da se aktivira: niz eksplozija tako gustih i učestalih da je bilo teško razlučiti šta se dešava. Iznenada kao da su jedna za drugom izlazile neverovatne ploče. „*Hound Dog*“, „*Blue Suede Shoes*“, „*Whole Lotta Shakin' Goin' on*“, „*Long Tall Sally*“, „*That'll Be the Day*“, „*Roll Over Beethoven*“, „*Reet Petite*“. Morao sam da nađem posao preko vikenda kako bih pratio sve to. Srećom, gospodin Megson iz prodavnice pića tražio je nekoga da mu pomogne u magacinu oko slaganja praznih pivskih flaša u gajbice i njihovog ređanja. Mislim da sam imao maglovitu zamisao kako ću uštedeti neki novac, ali trebalo je da znam kako je ta pomisao od početka bila osuđena na propast: radnja s pićem *Viktorija vajn* nalazila se tik uz još jednu prodavnicu ploča. Gospodin Megson je jednostavno mogao deset kinti, koliko me je plaćao, odmah da ubaci u njihovu kasu i preskoči posrednika. Bio je to rani primer nečega što se pretvorilo u životni odnos prema kupovanju. Ja jednostavno nisam sposoban da zadržim novac u džepu ako postoji nešto što želim da kupim.

Šezdeset godina kasnije teško je objasniti do koje mere se rokenrol činio šokantnim i revolucionarnim. Ne samo muzika već čitava kultura koju je on predstavljao, sa odećom, filmovima i stavom. Osećalo se da je to prva stvar koja zaista pripada tinejdžerima, nešto što je usmereno isključivo ka nama, što nas čini različitima od naših roditelja i budi osećaj da nešto zaista možemo postići u životu. Takođe je teško opisati do koje mere je starija generacija prezirala rokenrol. Uzmite svaki primer moralne uzbune koju je popularna muzika od tada izazvala (pank, gangsterski rep, sukob modsa i rokera ili hevi-metal), skupite to zajedno i udvostručite: toliko je ogorčenja pobudila pojava rokenrola. Ljudi su ga jebeno mrzeli. A niko nije rokenrol mrzeo više od mog oca. Očigledno, prezirao je samu muziku (njemu se dopadao Frenk Sinatra), ali još više od toga,

mrzeo je njen društveni uticaj. Smatrao je da je čitava stvar pogrešna sa moralne tačke gledišta: „Pogledaj kako se oblače, kako se ponašaju, kako vrte kukovima i isturaju svoje đokice. Ti se u to nećeš mešati.“ Ako bih se umešao, pretvorio bih se u nešto zvano „propalitet“ (*wide boy*), što je stari britanski izraz za prestupnika, sitnog prevaranta koji se bavi preprodajom uz povremene prevare. Po svemu sudeći, već sklon pomisli kako bih ja mogao krenuti pogrešnim putem zahvaljujući nesposobnosti da ispravno konzumiram celer, moj otac je postao savim ubeđen da bi rokenrol vodio mojoj potpunoj propasti. Samo pominjanje Elvisa ili Litl Ričarda pokretalo bi ga na ljutitu pridiku sa živim prikazima mog neizbežnog preobražaja u „propalitet“: u jednom trenutku veselo bih slušao „*Good Golly Miss Molly*“, ali dok se okreneš, već bih, navodno, prodavao ukradene najlon čarape ispod tezge ili mamio ljude na „šibicarenje“ po ozloglašanim ulicama Pinera.

Nije delovalo kao da postoji velika opasnost da se to meni zaista dogodi (bilo je benediktinskih sveštenika nestašnjih od mene u tom dobu), ali moj otac nije želeo ništa da prepusti slučaju. U vreme kada sam pošao u gimnaziju u Pineru, 1958. godine, moglo se primetiti da se način odevanja menja, ali meni je bilo izričito zabranjeno da nosim bilo šta što bi nago-veštavalo nekakvu vezu sa rokenrolom. Kit Frensis se pravio važan u paru šimika čiji su zašiljeni vrhovi bili toliko dugački da su u razred stizali nekoliko minuta pre njega. Ja sam još uvek bio odeven kao minijaturna verzija svog oca. Moje cipele su, depresivno, tačno prianjale uz moja stopala. Najbliže što sam prišao odevnoj pobuni bile su moje socijalne naočare, ili tačnije, koliko sam nosio moje socijalne naočare. Trebalo je da ih koristim samo za čitanje sa table u školi. Međutim, vođen blesavom zabludom da sa njima ličim na Badija Holija, nosio sam ih sve vreme, usput potpuno uništivši vid. Onda sam zaista morao da ih nosim sve vreme.

Slabljenje vida imalo je neočekivane posledice i u pogledu seksualnih istraživanja. Ne mogu da se setim tačnog sklopa okolnosti pod kojim me je tata zatekao u masturbaciji. Mislim da je to pre bilo dok sam pokušavao da uklonim tragove, a ne tokom samog čina, ali se svakako sećam da sam bio prestravljen koliko se moglo i očekivati, uglavnom zato što nisam imao pojma šta radim. Zaista sam se kasno razvijao što se tiče seksa. Nisam se istinski zanimao za seks sve dok nisam dobro zašao u dvadesete godine, mada sam posle toga uložio zavidne napore da nadoknadim izgubljeno vreme. Međutim, u školi sam slušao šta pričaju moji drugari i ostajao istinski zbunjen. „Da, odveo sam je u bioskop, malo sam je maznuo za sisu.“ Kako? Zašto? Šta je to trebalo da znači?

Zato mislim da se više radilo o iskušavanju prijatnosti osećaja nego o pomamnom izrazu moje nabujale seksualnosti. Kako god bilo, kada me je tata uhvatio, ponovio je izlizanu frazu da ću, ako nastavim sa time, oslepeti. Naravno da su dečaci širom sveta dobijali ista ovakva upozorenja, shvatali kako se radi o gomili budalaština i hrabro ih zanemarivali. Ja sam, opet, dopustio da mi to obuzme misli. Šta ako je to istina? Već sam oštetiio vid nepromišljenim pokušajem da izgledam kao Badi Holi. Možda ću ga ovako sasvim dokrajčiti. Odlučio sam da je bolje da se odreknem rizika. I tako, dok će vam gomila muzičara ispričati koliko je Badi Holi uticao na njihov život, ja sam verovatno jedini muzičar koji može da kaže kako me je on i nehotice odučio od drkanja, osim ako i Holi nije zatekao Big Bopera kako to radi dok su bili na turneji ili nešto slično.*

Međutim, uprkos svim pravilima odevanja i upozorenjima na siguran put klizanja u kriminal, bilo je prekasno da me tata odgovori od bavljenja rokenrolom. Već sam do guše bio

* *The Big Bopper* – američki rokenrol muzičar, poginuo je zajedno sa Badijem Holijem i Ričijem Valensom u avionskoj nesreći februara 1959. (Prim. prev.)